

Deze brochure is een uitgave van het NIVEL in 2007. De gegevens mogen met bronvermelding (L. Hingstman, R.J. Kenens, *Cijfers uit de registratie van huisartsen - peiling 2007*, NIVEL 2007) worden gebruikt. Gezien het openbare karakter van NIVEL publicaties kunt u altijd naar deze pdf doorlinken.

De brochure is, indien voorradig, te bestellen via receptie@nivel.nl. U kunt zich ook aanmelden voor de verzendlijst:

<http://www.nivel.nl/oc2/page.asp?PageID=3863>

Ga (terug) naar de website:

<http://www.nivel.nl/beroepenidezorg>

Cijfers uit de registratie van huisartsen

peiling 2007

Nederlands instituut voor
onderzoek van de gezondheidszorg

**Cijfers uit de registratie van beroepen in de
gezondheidszorg**

**CIJFERS UIT DE REGISTRATIE VAN
HUISARTSEN**

Peiling 2007

L. Hingstman
R.J. Kenens

November 2007

NIVEL
Postbus 1568, 3500 BN UTRECHT
Telefoon: 030 - 27 29 700
Internet: www.nivel.nl
E-mail: nivel@nivel.nl

Het NIVEL verzamelt en verspreidt kennis en informatie over structuur en functioneren van de gezondheidszorg.

Tot de activiteiten van het NIVEL behoren het verrichten van wetenschappelijk onderzoek, registratie- en documentatieactiviteiten alsmede het beheren van een (algemeen toegankelijke) bibliotheek.

Deze brochure staat ook op onze internetpagina:
<http://www.nivel.nl/beroepeninzorg>.

INHOUD	pag.
1. INLEIDING	5
2. GEVESTIGDE HUISARTSEN EN HIDHA's	8
- Aantal en groei	8
- Eigen praktijk/loondienst	9
- Vestiging en vertrek zelfstandig gevestigde huisartsen	9
- Leeftijd	11
- Praktijkvorm huisartsen	12
- Aantal praktijken	13
- Praktijkondersteuning	14
- Apotheekhoudende huisartsen	14
- Fulltime/parttime	14
- Spreiding en dichtheid	15
3. AFGESTUDEERDE HUISARTSEN	21
- Artsen in opleiding tot huisarts	21
- Werkzaamheden in Nederland afgestudeerde huisartsen	21
- Werkzaamheden in het buitenland afgestudeerde huisartsen	25
- Aantal praktijkzoekende huisartsen	27
- Huisartsen die hun vestigingsplannen hebben opgegeven en nooit werkzaam zijn geweest	30
4. SAMENVATTING	31
5. BEGRIPPEN	32

1. INLEIDING

Het NIVEL beschikt over een aantal registraties van beroepsbeoefenaren in de gezondheidszorg (huisartsen, verloskundigen, fysiotherapeuten, ergotherapeuten en oefen-therapeuten). Voor de huisartsen houdt het NIVEL een tweetal registraties bij:

1. de registratie van zelfstandig gevestigde huisartsen en HIDHA's¹ en
2. de registratie van afgestudeerde huisartsen.

Allereerst wordt de opzet van beide registraties in het kort toegelicht.

Registratie zelfstandig gevestigde huisartsen en HIDHA's

Sinds 1974 wordt op het NIVEL een registratie bijgehouden van zelfstandig gevestigde huisartsen en HIDHA's. De gegevens voor deze registratie worden verkregen via diverse bronnen (Huisarts en Verpleeghuisarts Registratie Commissie, NHG e.d.) en via eigen gegevensverzameling. De belangrijkste gegevens die in deze registratie worden bijgehouden zijn persoonsgegevens (naam, woonadres, leeftijd, geslacht e.d.) en gegevens over de praktijk (praktijkadres, vestigingswijze, praktijkvorm e.d.).

Registratie afgestudeerde huisartsen

Sinds januari 1979 verzamelt het NIVEL gegevens over mensen die de huisartsenopleiding hebben voltooid. Doel van deze registratie is inzicht te krijgen in de bezigheden en voornemens van de groep afgestudeerden. Voor de gegevensverzameling wordt van twee gegevensbronnen gebruikgemaakt. Enerzijds worden gegevens van de Huisarts, Verpleeghuisarts en arts voor verstandelijk gehandicapten Registratie Commissie (HVRC) geraadpleegd en anderzijds wordt informatie verkregen uit

¹ Zie blz. 34 "Begrippen" voor toelichting van de begrippen zelfstandig gevestigde huisarts en HIDHA.

de enquête die het NIVEL jaarlijks op peildatum 1 januari verstuurt.

De HVRC verstrekt de volgende informatie over 'pas afgestudeerde' huisartsen:

- naam, geslacht, geboorteplaats en -datum;
- het huidige woonadres;
- de universiteit waar het artsexamen is afgelegd en de datum waarop dit is gebeurd;
- de universiteit waar men de huisartsenopleiding gevolgd heeft en de begin- en einddatum van deze opleiding;
- de datum van registratie als huisarts.

De tweede informatiebron is de jaarlijkse vragenlijst. Deze wordt toegestuurd aan:

1. degenen die in het jaar voorafgaand aan de peiling de huisartsenopleiding hebben voltooid en
2. degenen die bij voorgaande peilingen aangaven niet zelfstandig gevestigd te zijn én hun vestigingsplannen voor een eigen praktijk nog niet hebben opgegeven.

Op basis van bovengenoemde gegevens kunnen onder andere de volgende vragen beantwoord worden:

- hoeveel huisartsen hebben de huisartsenopleiding gevolgd?
- hoeveel van hen hebben zich als huisarts gevestigd of zijn als HIDHA werkzaam?
- hoeveel tijd verloopt er tussen beëindiging van de huisartsenopleiding en aanvang van de werkzaamheden als huisarts?
- hoeveel huisartsen zijn op zoek naar een praktijk?
- hoeveel huisartsen hebben hun vestigingsplannen voor een eigen praktijk opgegeven?
- welke voorkeuren hebben huisartsen ten aanzien van een toekomstige praktijk?

Gezien de opzet van de registratiesystemen kunnen als gevolg van achteraf uitgevoerde correcties en/of toevoegingen reeds gepubliceerde cijfers bijgesteld worden. De gegevensbestanden worden dus niet bevroren, zodat er in de cijfers kleine verschillen kunnen optreden met eerder gepubliceerde statistische overzichten.

Tot op heden zijn er 28 peilingen geweest. Voor de peiling van 1 januari 2007 zijn in totaal 1.572 vragenlijsten verstuurd. Wanneer de afgestudeerde huisartsen na één rappel nog niet gereageerd hebben, zijn zij telefonisch benaderd. De respons bedroeg 74%. In totaal waren er 337 nog niet gevestigde huisartsen 'onbereikbaar'. Daarnaast bevonden zich 27 huisartsen op de peildatum in het buitenland en weigerden er 39 om mee te doen.

2. GEVESTIGDE HUISARTSEN EN HIDHA'S

Aantal en groei

Op 1 januari 2007 zijn er in Nederland 8.673 huisartsen werkzaam (zie tabel 1). Van hen zijn er 7.641 zelfstandig gevestigd. De overige 1032 huisartsen zijn HIDHA's. Vergeleken met het vorige peiljaar 2006 is het totaal aantal huisartsen met 178 toegenomen, een groei van 2%. Dit groeipercentage ligt hoger dan in 2006.

Tabel 1: Aantal huisartsen naar functie en geslacht, op 1 januari (vanaf 1980)

	Zelfstandig gevestigde huisartsen			HIDHA's			Totaal
	man	vrouw	totaal	man	vrouw	totaal	
1980	5.041	216	5.257	110	155	265	5.522
1985	5.433	476	5.909	122	181	303	6.212
1990	5.615	776	6.391	169	240	409	6.800
1995	5.657	1.096	6.753	96	276	372	7.125
1996	5.662	1.152	6.814	81	275	356	7.170
1997	5.656	1.260	6.916	113	348	461	7.377
1998	5.668	1.330	6.998	93	365	458	7.456
1999	5.691	1.400	7.091	101	379	480	7.571
2000	5.702	1.514	7.216	94	396	490	7.706
2001	5.631	1.639	7.270	87	406	493	7.763
2002	5.588	1.740	7.328	111	506	617	7.945
2003	5.556	1.829	7.385	127	595	722	8.107
2004	5.504	1.916	7.420	126	663	789	8.209
2005	5.509	2.006	7.515	150	743	893	8.408
2006	5.460	2.123	7.583	151	761	912	8.495
2007	5.417	2.224	7.641	190	842	1.032	8.673

Van alle werkzame huisartsen is 35% vrouw. Wordt er onderscheid gemaakt naar functie dan blijkt het aandeel vrouwen onder HIDHA's het grootst te zijn: 82%. Van de zelfstandig gevestigde huisartsen is 29% vrouw.

In de periode 1997-2007 is het aantal vrouwelijke huisartsen toegenomen van 1.608 in 1997 tot 3.066 in 2007. Er is dus

sprake van bijna een verdubbeling van het aantal vrouwelijke huisartsen in de afgelopen tien jaar.

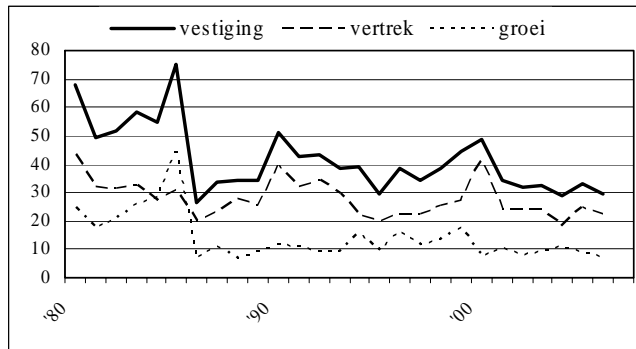
Eigen praktijk/loondienst

Van de 7641 huisartsen met een eigen praktijk is 9% werkzaam in loondienst van een instelling of stichting. Dit geldt in grotere mate voor vrouwen (15%) dan voor mannen (4%).

Vestiging en vertrek zelfstandig gevestigde huisartsen

De groei van het aantal zelfstandig gevestigde huisartsen is het resultaat van vestiging en vertrek. Uit figuur 1 kan worden afgeleid dat er sinds 2000 sprake is van een afname van het aantal huisartsen dat zich zelfstandig vestigt. In 2000 startten 355 huisartsen in een eigen praktijk, in 2006 is dat aantal teruggelopen tot 224. In 2006 zijn 170 zelfstandig gevestigde huisartsen met hun werkzaamheden als huisarts gestopt. Het vertrekcijfer is ten opzichte van 2005 afgenomen: in 2005 stopten 184 huisartsen met hun praktijk. Per saldo is in 2006 het aantal zelfstandig gevestigde huisartsen met 58 toegenomen. Deze groei wordt volledig bepaald door de toename van het aantal vrouwelijke huisartsen. Het aantal mannelijke zelfstandig gevestigde huisartsen is in 2006 namelijk met 43 afgenomen.

Figuur 1: Vestiging, vertrek en groei van het aantal zelfstandig gevestigde huisartsen, vanaf 1980 (in ‰)

De groei van het aantal huisartsen komt vooral voor rekening van de sterke groei van het aantal HIDHA's. In de afgelopen tien jaar is het aantal HIDHA's meer dan verdubbeld. Als we de groei in 2006 jaar onder de loep nemen dan zien we dat het aantal HIDHA's met 120 is toegenomen tot 1032. Het merendeel van deze 1032 HIDHA's (80%) was ook in 2005 als HIDHA werkzaam. Circa 14% (147 personen) is in de loop van 2006 als HIDHA voor het eerst als huisarts aan de slag gegaan en van hen werkte in 2005 6% als waarnemer. Verder blijkt dat in de loop van 2006 in totaal 76 HIDHA's de overstap hebben gemaakt naar een zelfstandige vestiging als huisarts; dwz 8% van alle HIDHA's. Verder is 2% in de loop van 2006 als waarnemer gaan werken en 8% is gestopt als HIDHA en is niet in een andere functie als huisarts aan de slag gegaan. Uit bovenstaande cijfers blijkt dat het HIDHA-schap niet direct wordt gekenmerkt als een doorstroomfunctie. Het grootste deel was zowel in 2005 als in 2006 werkzaam als HIDHA.

Een groot deel van de huisartsen (45%) die in 2006 met een praktijk is gestart, heeft zich gevestigd op een praktijklocatie met drie of meer huisartsen (groepspraktijk). Daarnaast is 40% in een duopraktijk begonnen (praktijklocatie met twee huisartsen) en heeft 15% zich gevestigd in een solopraktijk. Er bestaan verschillen tussen mannen en vrouwen wat betreft de praktijkvorm van hun eerste vestiging. Zo is het percentage mannelijke huisartsen dat start in een solopraktijk groter dan het percentage vrouwen (respectievelijk 21% en 10%). Andersom geldt dat de vrouwelijke huisartsen vaker dan hun mannelijke collega's in een groepspraktijk zijn gestart (respectievelijk 49% en 41%). Ook in duopraktijken zijn relatief meer vrouwelijke huisartsen begonnen; 44% tegenover 39% van de mannen.

Van de 170 huisartsen die in 2006 met hun praktijk zijn gestopt, is 82% man en 18% vrouw. Het merendeel (68%) heeft opgegeven om leeftijdsredenen te zijn gestopt. Dit geldt in grotere mate voor mannen (78%) dan voor vrouwen (26%).

Leeftijd

Uit de leeftijdsopbouw van huisartsen blijkt dat 21% jonger is dan 40 jaar (tabel 2). Hierbij dient opgemerkt te worden dat vrouwelijke huisartsen een veel jongere leeftijdsopbouw kennen dan mannelijke huisartsen. Van de vrouwen is 39% jonger dan 40 jaar, tegenover 11% van de mannen. De gemiddelde leeftijd van de mannelijke huisartsen is 50 jaar en van de vrouwelijke huisartsen 43 jaar. Worden de zelfstandig gevestigde huisartsen en de HIDHA's met elkaar vergeleken, dan blijkt dat van de zelfstandig gevestigden 15% jonger is dan 40 jaar, terwijl van de HIDHA's 64% de leeftijd van 40 jaar nog niet bereikt heeft.

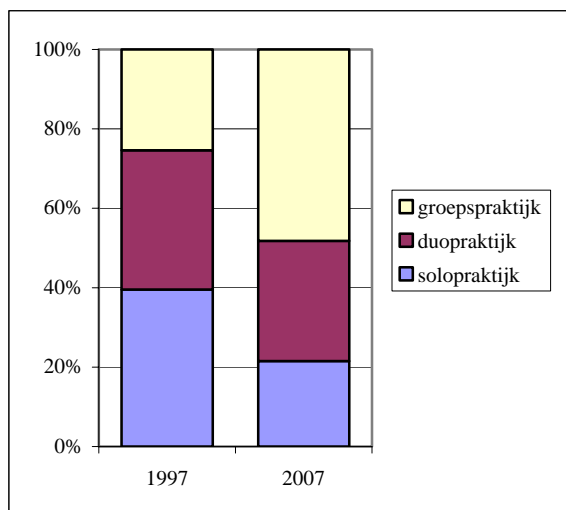
Tabel 2: *Leeftijdsverdeling van huisartsen (zelfstandig gevestigden én HIDHA's) naar geslacht, op 1 januari 2007*

Leeftijd	Mannen		Vrouwen		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
< 30	6	0,1	21	0,7	27	0,3
30-34	166	3,0	453	14,8	619	7,1
35-39	422	7,5	721	23,5	1143	13,2
40-44	669	11,9	654	21,3	1323	15,3
45-49	1.014	18,1	483	15,8	1497	17,3
50-54	1.418	25,3	484	15,8	1902	21,9
55-59	1.378	24,6	209	6,8	1587	18,3
60-64	515	9,2	39	1,3	554	6,4
> 64	19	0,3	2	0,0	21	0,2
Totaal	5.607	100,0	3.066	100,0	8.673	100,0

Praktijkvorm huisartsen

Van alle Nederlandse huisartsen heeft 22% een solopraktijk. Hun aandeel neemt ieder jaar af. In 1997 bedroeg het aandeel solowerkende huisartsen nog 40%. Het percentage werkzaam op een praktijklocatie met drie of meer huisartsen (groepspraktijk) neemt daarentegen juist toe. Werkte in 1997 nog maar 25% van de huisartsen in een groepspraktijk, inmiddels is dat percentage opgelopen tot 48%. Het aandeel huisartsen dat in een duopraktijk werkt, is afgenomen van 35% in 1997 naar 30% in 2007 (zie figuur 2).

Figuur 2: Relatieve verdeling van het aantal huisartsen naar praktijkvorm, op 1 januari 1997 en 2007

Aantal praktijken

Op 1 januari 2007 telt Nederland in totaal 4.321 huisartspraktijken (zie tabel 3). Net als voorgaande jaren is het aantal praktijken weer iets afgenomen. Circa 44% van de praktijken bestaat uit solopraktijken, 32% van de praktijken is een duopraktijk en 25% is een groepspraktijk.

Tabel 3: *Relatief aantal praktijken naar praktijkvorm, op 1 januari (2003-2007)*

Peildatum	Solo- praktijk	Duo- praktijk	Groeps- praktijk	Totaal (abs)
2003	53,1%	30,0%	16,9%	4.625
2004	51,1%	30,5%	18,5%	4.569
2005	49,6%	30,2%	20,2%	4.533
2006	46,3%	31,4%	22,3%	4.455
2007	43,5%	31,8%	24,6%	4.321

Praktijkondersteuning

Vrijwel alle praktijken hebben een doktersassistent in dienst. In totaal zijn er naar schatting 10.800 doktersassistenten werkzaam in Nederland. Dit betekent gemiddeld 2,5 doktersassistenten per praktijk. Het totaal aantal fte aan doktersassistenten bedraagt naar schatting 6.200. Naast de doktersassistent heeft bijna 62% van de huisartspraktijken een POH in dienst. Het aantal praktijken met een POH is in de afgelopen jaren sterk gestegen. In 2001 had nog maar 6% van de praktijken een POH in dienst. Naar schatting zijn er in Nederland tussen de 2.500 en 3.340 POH's werkzaam. Het aantal fte aan POH's bedraagt 1.389. Het aandeel huisartsen met een nurse practitioner is nog zeer gering (2%). In circa 30% van de praktijken is een SPV'er werkzaam.

Apotheekhoudende huisartsen

Op 1 januari 2007 telt Nederland 568 apothekhoudende huisartsen. Van alle zelfstandig gevestigde huisartsen is 7% apothekhoudend. In 1997 waren dit er 655, oftewel 9% van de zelfstandig gevestigde huisartsen. In totaal zijn er 471 apothekhoudende praktijken.

Fulltime/parttime

Op 1 januari 2007 werkt 62% van de huisartsen (inclusief HIDHA's) in deeltijd. Het zijn vooral de vrouwelijke huis-

artsen die een parttime baan hebben (91%). Van de mannelijke huisartsen werkt 43% in deeltijd.

Maken we onderscheid naar functie, dan blijkt dat 99% van de HIDHA's in deeltijd werkt, tegenover 55% van de zelfstandig gevestigde huisartsen (zie tabel 4).

Tabel 4: Relatieve verdeling van de omvang van de gemiddelde werkweek (fte) van huisartsen naar functie en geslacht, op 1 januari 2007

Omvang werkweek in fte ¹	Zelfstandig gevestigde huisartsen			HIDHA's			Totaal		
	man	vrouw	totaal	man	vrouw	totaal	man	vrouw	totaal
	%	%	%	%	%	%	%	%	%
< 0,20	-	0,3	0,1	2,7	2,3	2,4	0,1	0,9	0,4
0,20 - 0,40	1,3	2,4	1,7	33,1	34,1	33,9	2,6	13,0	6,6
0,40 - 0,60	5,9	29,6	13,0	39,9	43,6	43,0	7,3	34,3	17,6
0,60 - 0,80	12,3	38,8	20,3	12,2	16,6	15,9	12,3	31,4	19,6
0,80 - 1	21,7	16,2	20,0	7,4	2,8	3,6	21,1	11,7	17,5
1 (full-time)	58,9	12,7	45,0	4,7	0,5	1,2	56,6	8,6	38,3
Totaal	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
<i>Gem. aantal fte</i>	<i>0,88</i>	<i>0,66</i>	<i>0,81</i>	<i>0,43</i>	<i>0,40</i>	<i>0,41</i>	<i>0,86</i>	<i>0,57</i>	<i>0,75</i>

¹ Full-time equivalent.

Spreiding en dichtheid

Van alle huisartsen (zelfstandig gevestigden én HIDHA's) is het grootste deel (28%) in gemeenten met een sterk stedelijk karakter gevestigd (tabel 5). In gemeenten met een niet-stedelijk karakter zijn relatief de minste huisartsen gevestigd (12%). Wordt er onderscheid gemaakt naar geslacht, dan blijkt dat vrouwelijke huisartsen relatief vaker dan mannen in (zeer) sterk stedelijke gemeenten gevestigd zijn.

Tabel 5: *Relatieve verdeling van het aantal huisartsen naar stedelijkheid¹ en geslacht, op 1 januari 2007*

	Man	Vrouw	Totaal
Zeer sterk stedelijk	16,6%	22,0%	18,5%
Sterk stedelijk	27,6%	29,0%	28,1%
Matig stedelijk	20,0%	18,2%	19,4%
Weinig stedelijk	22,4%	20,4%	21,7%
Niet-stedelijk	13,4%	10,4%	12,3%
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%

¹ Zie voor nadere toelichting het onderdeel 'Begrippen'.

Er zijn grote regionale verschillen wat betreft de praktijkvorm van de praktijk waarin huisartsen werkzaam zijn. Zo is in de provincies Groningen, Friesland en Zeeland een relatief groot deel van de huisartsen in een solopraktijk werkzaam. In Flevoland en Utrecht, waar het percentage solowerkende huisartsen het kleinst is, zien we dat relatief veel huisartsen in een groepspraktijk werken. Dat geldt met name voor de provincie Flevoland: circa 81% van de huisartsen werkt er in een groepspraktijk.

Tabel 6: *Relatieve verdeling van het aantal zelfstandig gevestigde huisartsen naar praktijkvorm en provincie, op 1 januari 2007*

	solo-	duo-	groeps-	Totaal	
	praktijk	praktijk	praktijk	abs	%
	%	%	%		
Groningen	30,3	28,7	41,0	300	100,0
Friesland	30,0	36,5	33,4	353	100,0
Drenthe	16,3	26,3	57,4	270	100,0
Overijssel	22,0	30,4	47,6	559	100,0
Flevoland	9,0	10,4	80,6	211	100,0
Gelderland	20,3	34,5	45,2	1.067	100,0
Utrecht	12,2	23,9	63,9	678	100,0
N-Holland	23,1	33,4	43,5	1.433	100,0
Z-Holland	23,2	29,1	47,6	1.808	100,0
Zeeland	29,2	31,3	39,6	192	100,0
N-Brabant	19,9	30,2	50,0	1.213	100,0
Limburg	22,9	30,2	46,9	589	100,0
Nederland	21,5	30,2	48,3	8.673	100,0

De huisartsendichtheid, oftewel het gemiddeld aantal inwoners per fte huisarts (zelfstandig gevestigden én HIDHA's tezamen), bedraagt 2.331 (tabel 7). De regionale verschillen in huisartsendichtheid zijn niet groot. De laagste dichtheid wordt gemeten in Overijssel (2.434). De hoogste huisartsendichtheden treffen we aan in Drenthe (2.200) en Friesland (2.181).

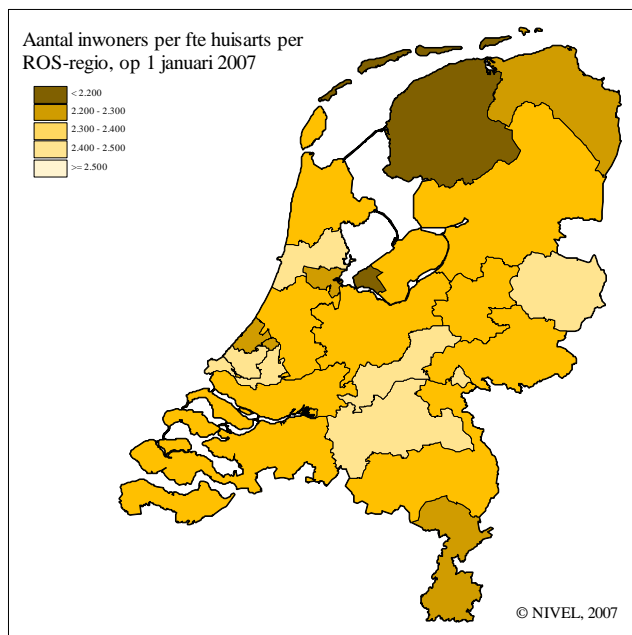
Tabel 7: *Aantal fte huisartsen (zelfstandig gevestigden én HIDHA's) en huisartsendichtheid per provincie op 1 januari 2007*

	Aantal inwoners ¹	Aantal fte huisarts	Inwoners per fte huisarts
Groningen	573.614	250,4	2.291
Friesland	642.209	294,5	2.181
Drenthe	486.197	221,0	2.200
Overijssel	1.116.374	458,7	2.434
Flevoland	374.424	165,1	2.268
Gelderland	1.979.059	849,9	2.329
Utrecht	1.190.604	509,1	2.339
Noord-Holland	2.613.070	1122,4	2.328
Zuid-Holland	3.455.097	1480,7	2.333
Zeeland	380.497	166,8	2.282
Noord-Brabant	2.419.042	1007,7	2.401
Limburg	1.127.805	490,1	2.301
Nederland	16.357.992	7.016,3	2.331

¹ Inwoneraantallen zijn afkomstig van het CBS.

In figuur 3 is de huisartsendichtheid op het niveau van ROS-regio's in kaart gebracht. Te zien valt, dat de dichtheid in Friesland en Almere het hoogst is (minder dan 2.200 inwoners per fte huisarts). De laagste dichtheden (24.00 tot 2.500 inwoners per fte huisarts) worden aangetroffen in onder andere Rotterdam e.o., Twente, Noordoost Noord-Brabant en het gebied ten noorden van Amsterdam.

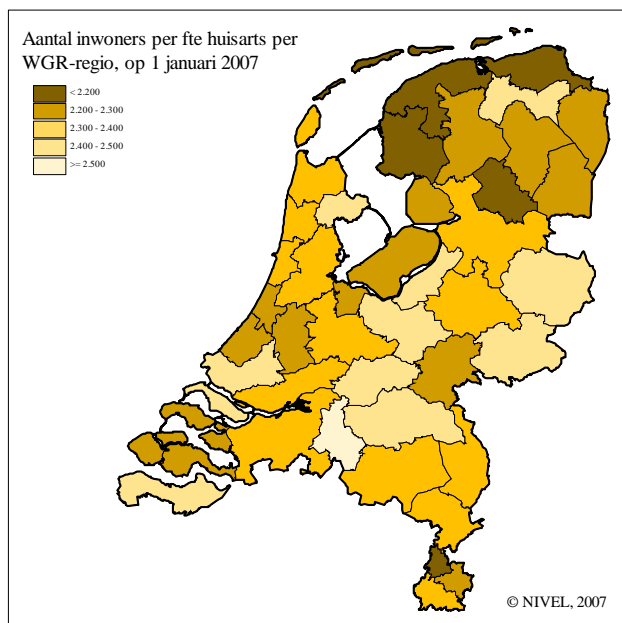
Figuur 3: Huisartsendichtheid (aantal inwoners per fte huisarts) naar ROS-regio, op 1 januari 2007

¹ Regio's in het kader van de regionale ondersteuningsstructuur.

Om de regionale verschillen gedetailleerder in beeld te brengen, is in figuur 4 de dichtheid per WGR-regio in kaart gebracht.

Figuur 4: Huisartsendichtheid (aantal inwoners per fte huisarts) naar WGR-regio¹, op 1 januari 2007

¹ Regio's in het kader van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen.

3. AFGESTUDEERDE HUISARTSEN

Artsen in opleiding tot huisarts

Op 31 december 2006 volgden in totaal 1447 artsen de opleiding huisartsgeneeskunde (tabel 8). Dit is twee procent meer dan eind 2005. Van de huisartsen in opleiding is 70% vrouw. Aan de Universiteit van Amsterdam worden in 2006 in absolute zin de meeste artsen opgeleid (241).

Tabel 8: *Aantal artsen in opleiding tot huisarts naar Universitair Huisartsen Instituut, op 31 december (vanaf 2002)*

	2003	2004	2005	2006
U.v.Amsterdam (UvA)	167	202	235	241
VU Amsterdam (VU)	129	134	151	150
Groningen	120	139	143	149
Leiden	156	165	178	177
Maastricht	124	121	121	135
Nijmegen	189	203	206	201
Rotterdam	159	160	173	197
Utrecht	174	200	214	197
Totaal	1.218	1.324	1.421	1.447

Bron: Huisarts, Verpleeghuisarts en arts voor verstandelijk gehandicapten Registratie Commissie (HVRC).

Werkzaamheden in Nederland afgestudeerde huisartsen

Sinds de start van de huisartsenopleiding in 1974 tot het jaar 2007 hebben in totaal 11.342 artsen de huisartsenopleiding voltooid (tabel 9). Van hen is het merendeel (56%) op 1 januari 2007 werkzaam als zelfstandig gevestigde huisarts. Circa 9% is werkzaam als HIDHA en 3% is aan het waarnemen. Verder blijkt dat 13% ooit als zelfstandig gevestigde of als HIDHA werkzaam was, maar dat op peildatum 1 januari 2007 niet meer is. Bijna 16% is na het voltooien van de studie nooit als zelfstandig gevestigde huisarts of als HIDHA werkzaam geweest. Hierbij moet worden aangetekend dat dit meer voorkomt bij de oudere

cohorten dan in de jongere cohorten. Zo blijkt bijvoorbeeld dat 29% van het afstudeercohort 1985 nooit als zelfstandig gevestigde huisarts of als HIDHA werkzaam is geweest, terwijl dit voor het afstudeercohort 2000 slechts voor 5% geldt. Wat betreft de categorie “Overigen/onbekend” geldt dat van deze groep van 330 personen er 59 zijn die niet als huisarts werkzaam zijn maar wel op zoek zijn naar werk binnen de huisartsenzorg. De rest bestaat uit afgestudeerde huisartsen die in het buitenland werkzaam zijn of huisartsen waarvan de gegevens ontbreken.

Tabel 9: Overzicht van de activiteiten van alle huisartsen die in Nederland zijn opgeleid, op 1 januari 2007

Jaar voltooiing opleiding	Zelfstandig gevestigd		HIDHA		Waar- nemer		Werkzaam geweest		Nooit werk- zaam geweest en afgezien		Overig		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
1974	8	25,0	-	-	-	-	13	40,6	11	34,4	-	-	32	100,0
1975	67	39,0	1	0,6	-	-	52	30,2	52	30,2	-	-	172	100,0
1976	143	41,9	5	1,5	-	-	96	28,2	97	28,4	-	-	341	100,0
1977	207	45,9	6	1,3	-	-	111	24,6	125	27,7	2	0,4	451	100,0
1978	242	50,2	8	1,7	1	0,2	97	20,1	131	27,2	3	0,6	482	100,0
1979	224	49,1	6	1,3	-	-	96	21,1	129	28,3	1	0,2	456	100,0
1980	212	48,6	10	2,3	-	-	82	18,8	129	29,6	3	0,7	436	100,0
1981	224	53,7	10	2,4	-	-	72	17,3	109	26,1	2	0,5	417	100,0
1982	241	54,5	8	1,8	-	-	61	13,8	129	29,2	3	0,7	442	100,0
1983	267	56,7	9	1,9	-	-	67	14,2	117	24,8	11	2,3	471	100,0
1984	268	54,1	8	1,6	-	-	71	14,3	144	29,1	4	0,8	495	100,0
1985	255	52,8	7	1,4	-	-	79	16,4	138	28,6	4	0,8	483	100,0
1986	267	61,8	8	1,9	-	-	59	13,7	97	22,5	1	0,2	432	100,0
1987	290	61,4	12	2,5	1	0,2	56	11,9	110	23,3	3	0,6	472	100,0
1988	235	62,2	11	2,9	2	0,5	63	16,7	65	17,2	2	0,5	378	100,0
1989	115	64,2	7	3,9	-	-	24	13,4	29	16,2	4	2,2	179	100,0
1990	149	79,7	5	2,7	1	0,5	18	9,6	14	7,5	-	-	187	100,0

Vervolg tabel 9!

Jaar voltooiing opleiding	Zelfstandig gevestigd		HIDHA		Waar- nemer		Werkzaam geweest		Nooit werk- zaam geweest en afgezien		Overig		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
1991	224	74,7	14	4,7	1	0,3	42	14,0	17	5,7	2	0,7	300	100,0
1992	217	79,5	11	4,0	-	-	26	9,5	17	6,2	2	0,7	273	100,0
1993	211	75,9	17	6,1	1	0,4	38	13,7	11	4,0	-	-	278	100,0
1994	229	76,3	17	5,7	1	0,3	39	13,0	14	4,7	-	-	300	100,0
1995	243	81,8	24	8,1	-	-	22	7,4	7	2,4	1	0,3	297	100,0
1996	96	82,1	7	6,0	-	-	9	7,7	4	3,4	1	-	117	100,0
1997	147	75,0	23	11,7	2	1,0	14	7,1	9	4,6	1	0,5	196	100,0
1998	243	80,5	24	7,9	3	1,0	23	7,6	8	2,6	1	0,3	302	100,0
1999	272	73,1	52	14,0	8	2,2	24	6,5	13	3,5	3	0,8	372	100,0
2000	212	67,3	54	17,1	7	2,2	20	6,3	16	5,1	6	1,9	315	100,0
2001	201	61,5	76	23,2	9	2,8	19	5,8	15	4,6	7	2,1	327	100,0
2002	212	58,2	90	24,7	26	7,1	18	4,9	7	1,9	11	3,0	364	100,0
2003	192	49,4	119	30,6	35	9,0	20	5,1	3	0,8	20	5,1	389	100,0
2004	155	41,3	104	27,7	47	12,5	13	3,5	4	1,1	52	13,9	375	100,0
2005	101	24,6	138	33,7	98	23,9	5	-	11	2,7	57	13,9	410	100,0
2006	35	8,7	88	21,9	148	36,9	-	-	7	1,7	123	30,7	401	100,0
Totaal	6.404	56,5	979	8,6	391	3,4	1.449	12,8	1.789	15,8	330	2,9	11.342	100,0

† Over 2005 ontbreken de basisgegevens van 13 pas afgestudeerden.

Over 2006 ontbreken de basisgegevens van 54 pas afgestudeerden.

Werkzaamheden in het buitenland afgestudeerde huisartsen

Uit tabel 10 kan worden afgelezen dat sinds 1974 in totaal 758 huisartsen in het buitenland de opleiding hebben voltooid en zich in Nederland als huisarts hebben ingeschreven. Het aantal inschrijvingen was het hoogst in de periode 1995-1999. Van de 758 in het buitenland opgeleide huisartsen is op 1 januari 2007 circa 56% als zelfstandig gevestigde huisarts en 5% als HIDHA werkzaam. Zo'n 2% werkt als waarnemer en 23% is nooit als zelfstandig gevestigd huisarts of als HIDHA werkzaam geweest.

Tabel 10: Overzicht van de activiteiten van alle huisartsen die in het buitenland zijn opgeleid, op 1 januari 2007

Jaar inschrijving HVRC	Zelfstandig gevestigd		HIDHA		Waar-nemer		Werkzaam geweest		Nooit werkzaam geweest en afgezien		Overig		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
1976-1979	-	-	-	-	-	-	1	100,0	-	-	-	-	1	100,0
1980-1984	13	32,5	-	-	-	-	3	7,5	23	57,5	1	2,5	40	100,0
1985-1989	17	33,3	1	2,0	-	-	5	9,8	26	51,0	2	3,9	51	100,0
1990-1994	101	58,0	5	2,9	-	-	25	14,4	39	22,4	4	2,3	174	100,0
1995-1999	179	68,8	7	2,7	3	1,2	21	8,1	42	16,2	8	3,1	260	100,0
2000	36	75,0	2	4,2	2	4,2	3	6,3	2	4,2	3	6,3	48	100,0
2001	17	40,5	2	4,8	4	9,5	4	9,5	13	31,0	2	4,8	42	100,0
2002	26	60,5	7	16,3	-	-	1	2,3	5	11,6	4	9,3	43	100,0
2003	15	34,9	7	16,3	3	7,0	2	4,7	10	23,3	6	14,0	43	100,0
2004	8	32,0	7	28,0	3	12,0	2	8,0	3	12,0	2	8,0	25	100,0
2005	3	17,6	-	-	2	11,8	-	-	4	23,5	8	47,1	17	100,0
2006	14	100,0
Totaal	415	54,7	38	5,0	17	2,2	67	8,8	167	22,0	54	7,1	758	100,0

Aantal praktijkzoekende huisartsen

Op basis van de gegevensverzameling onder de pas afgestudeerde huisartsen kan ook enig inzicht verkregen worden in het aantal pas afgestudeerde huisartsen dat op zoek is naar een praktijk. Tot deze groep behoren niet alleen huisartsen die niet werkzaam zijn of aan het waarnemen zijn maar ook de huisartsen die op 1 januari 2006 als HIDHA aan de slag zijn. Uit tabel 12 blijkt dat er minimaal 511 pas afgestudeerde huisartsen op zoek zijn naar een eigen praktijk dan wel HIDHA-schap. Dit aantal zal ongetwijfeld hoger zijn gezien het feit dat van een groot aantal huisartsen die nog wel in de markt zijn niet bekend is of men (nog) een eigen praktijk ambieert.

Van de 511 praktijkzoekende huisartsen is 68% vrouw. Als vervolgens wordt gekeken naar de huidige werkzaamheden of bezigheden dan blijkt dat het grootste deel (61%) als waarnemer aan de slag is. Circa 28% is als HIDHA werkzaam en 11% is niet als huisarts werkzaam.

Tabel 12: Absolute en relatieve verdeling van het aantal praktijkzoekende huisartsen naar huidige functie en geslacht, op 1 januari 2007

Huidige functie	Man		Vrouw		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
HIDHA	33	20,5	108	30,9	141	27,6
Waarnemer	113	70,2	199	56,9	312	61,1
Niet werkzaam	15	9,3	43	12,3	58	11,4
Totaal	161	100,0	350	100,0	511	100,0

Van de groep die op zoek is naar een eigen praktijk, wil het grootste deel in een groepspraktijk of duopraktijk (respectievelijk 59% en 35%) aan de slag. Circa 2% wil het liefst in een solopraktijk werken. De overige 4% heeft geen voorkeur of niets ingevuld. Van de vrouwen heeft 63% de

voorkeur voor een groepspraktijk tegenover 52% van de mannen (tabel 13).

Tabel 13: Gewenste praktijkvorm¹ van huisartsen die op zoek zijn naar een eigen praktijk, op 1 januari 2007

	Man		Vrouw		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
Solopraktijk	7	5,4	2	0,8	9	2,4
Duopraktijk	46	35,4	86	34,4	132	34,7
Groepspraktijk	67	51,5	158	63,2	225	59,2
Geen voorkeur	10	7,7	4	1,6	14	3,7
Totaal	130	100,0	250	100,0	380	100,0

¹ Vanaf 2005 is in de enquête de nieuwe definitie van praktijkvorm gehanteerd (pag. 32).

Van alle praktijkzoekende huisartsen wenst 81% een parttime baan. Uitgesplitst naar geslacht zijn duidelijke verschillen; circa 56% van de mannelijke praktijkzoekende huisartsen spreekt zich uit voor een parttime baan, tegenover 86% van de vrouwelijke praktijkzoekenden.

Tabel 14: Gewenste werkweek van huisartsen die op zoek zijn naar een eigen praktijk, op 1 januari 2007

Huidige functie	Gewenste werkweek									Totaal
	Parttime			Fulltime			Geen voorkeur ¹			
	m	v	t	m	v	t	m	v	t	
HIDHA	16	82	98	9	2	11	2	2	4	113
Waarnemer	53	130	183	38	11	49	2	2	4	236
Niet werkzaam	4	2	6	6	19	25	-	-	-	31
Totaal	73	214	287	53	32	85	4	4	8	380

¹ Incl. onbekend.

De praktijkzoekende huisartsen is tevens gevraagd naar de gewenste praktijkomvang. Uit tabel 15 blijkt dat circa 31% zich uitspreekt voor een praktijk met minder dan 2.000 patiënten. De gemiddelde gewenste praktijkomvang bedraagt 2.067. Ook hier blijken de verschillen tussen mannen en vrouwen groot. De gemiddelde gewenste praktijkomvang van mannen bedraagt 2.387 en van vrouwen 1.900.

Tabel 15: Gewenste praktijkomvang van huisartsen die op zoek zijn naar een eigen praktijk, op 1 januari 2007

Praktijk- omvang	Mannen		Vrouwen		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
< 1.750	5	3,8	80	32,0	85	22,4
1.750-1.999	5	3,8	29	11,6	34	8,9
2.000-2.249	29	22,3	50	20,0	79	20,8
2.250-2.499	22	16,9	29	11,6	51	13,4
2.500 of meer	58	44,6	36	14,4	94	24,7
Geen voorkeur ¹	11	8,5	26	10,4	37	9,7
Totaal	130	100,0	250	100,0	380	100,0

Wordt de gemiddelde gewenste praktijkomvang van praktijkzoekende huisartsen over een wat langere periode bekeken, dan blijkt dat dit redelijk stabiel is gebleven (tabel 16).

Tabel 16: Gewenste gemiddelde praktijkomvang van huisartsen die op zoek zijn naar een eigen praktijk, op 1 januari (2002-2007)

Peildatum	Gemiddelde gewenste praktijkomvang
2002	1.974
2003	2.053
2004	2.067
2005	2.058
2006	2.062
2007	2.067

Huisartsen die hun vestigingsplannen hebben opgegeven en nooit werkzaam zijn geweest

Uit de peiling van 1 januari 2007 blijkt dat 25 huisartsen die in Nederland een huisartsenopleiding hebben gevolgd, in de loop van 2006 hebben afgezien van hun plannen om huisarts te worden. Ruim de helft van hen had ooit vestigingsplannen, maar heeft deze niet kunnen realiseren.

4. SAMENVATTING

- Op 1 januari 2007 telt Nederland 7.641 zelfstandig gevestigde huisartsen en 1.032 HIDHA's. Onder hen zijn 3.066 vrouwelijke huisartsen (35%).
- Circa 21% van de huisartsen is jonger dan veertig jaar.
- Het grootste deel van de huisartsen (48%) is werkzaam in een groepspraktijk. Ongeveer 30% werkt in een duopraktijk en 22% is werkzaam in een solopraktijk.
- Van de 7641 huisartsen met een eigen praktijk is 9% in loondienst van een instelling of stichting.
- Op 1 januari 2007 zijn er 4.326 praktijken, waarvan bijna 44% een solopraktijk.
- Van alle zelfstandig gevestigde huisartsen is 7% apothekhoudend.
- In totaal werkt 62% van de huisartsen (zelfstandig gevestigden én HIDHA's tezamen) parttime.
- De gemiddelde huisartsendichtheid is 2.331 inwoners per fte huisarts.
- Op 1 januari 2007 zijn er minimaal 511 huisartsen actief op zoek naar een eigen praktijk, waarvan er 312 aan het waarnemen zijn, 141 als HIDHA werkzaam zijn en 58 niet werkzaam zijn als huisarts.
- 25 afgestudeerde huisartsen hebben in 2006 hun vestigingsplannen opgegeven. Van hen had ruim de helft bij het voltooien van hun opleiding wel serieuze vestigingsplannen.
- Circa 81% van de praktijkzoekende huisartsen wil het liefst een parttime baan.

5. BEGRIPPEN

Zelfstandig gevestigde huisarts - een huisarts die de algemene praktijk uitoefent voor ziekenfonds- en particuliere patiënten en die ziekenfondspatiënten op eigen naam of naam van de maatschap heeft.

HIDHA - een huisarts (niet in opleiding) die voor langere tijd (minimaal een half jaar) in dienst van een zelfstandig gevestigde huisarts werkzaam is.

Afgestudeerde huisarts - een huisarts die de huisartsenopleiding (sinds 1974) heeft gevolgd.

POH - Praktijkondersteuner huisarts.

SPV - Sociaal Psychiatrisch Verpleegkundige.

Huisartsenpraktijk - Praktijklocatie waar een of meer huisartsen werkzaam zijn.

Solopraktijk - Praktijklocatie waar één huisarts werkt.

Duopraktijk - Praktijklocatie waar twee huisartsen werken.

Groepspraktijk - Praktijklocatie waar drie of meer huisartsen werken.

Fte - fulltime equivalent.

Huisartsendichtheid - het gemiddeld aantal inwoners per fte huisarts (zelfstandig gevestigde huisarts én HIDHA).

NB Met ingang van de peiling van 1 januari 2005 is de definitie van de praktijkvorm veranderd; werd de praktijkvorm voorheen bepaald door het aantal zelfstandig gevestigde huisartsen in een praktijk, in de nieuwe definitie wordt uitgegaan van alle huisartsen (zelfstandig gevestigd én HIDHA) in een praktijk.

Omgevingsadressendichtheid - Typologie van gemeenten waarin de mate van stedelijkheid is weergegeven. Deze maatstaf is gedefinieerd als de gemiddelde adressendichtheid binnen een cirkel met een straal van 1 km. Met de maatstaf wordt beoogd de mate van concentratie van menselijke activiteiten weer te geven. De omgevingsadressendichtheid van een gemeente is gedefinieerd als het gemiddelde van de omgevingsadressendichtheid van alle afzonderlijke adressen binnen de gemeente. Hierbij worden de volgende vijf categorieën onderscheiden (CBS):

Niet-stedelijke gemeenten:

Gemeenten met een omgevingsadressendichtheid van minder dan 500 adressen per km² (bijv. Lopik en Wieringen);

Weinig stedelijke gemeenten:

Gemeenten met een omgevingsadressendichtheid van 500 tot 1.000 adressen per km² (bijv. Rozendaal en Stadskanaal);

Matig stedelijke gemeenten:

Gemeenten met een omgevingsadressendichtheid van 1.000 tot 1.500 adressen per km² (bijv. Ede en Lelystad);

Sterk stedelijke gemeenten:

Gemeenten met een omgevingsadressendichtheid van 1.500 tot 2.500 adressen per km² (bijv. Apeldoorn en Gouda);

Zeer sterk stedelijke gemeenten:

Gemeenten met een omgevingsadressendichtheid van 2.500 adressen of meer per km² (bijv. Amsterdam en Delft).